

I. **PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA AGRESYWNYCH ZACHOWAŃ
W SZKOLE LUB TZW. FALI**

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub pracownika szkoły.
Osoby odpowiedzialne i zarządzanie	Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje: dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog szkolny. Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
Sposób postępowania	<p>1. Agresja fizyczna</p> <ul style="list-style-type: none">• Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i przeciwdziałanie tym zjawiskom. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.• Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną (jeśli jest w szkole), pedagoga/psychologa i dyrektora/wicedyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.• W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).• Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora/wicedyrektora szkoły.• Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.• Pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.• Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi,• W przypadku agresji fizycznej, braku poczucia bezpieczeństwa wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach. <p>Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie</p>

	<p>szkoły.</p> <p>W przypadku wszczynania ataków przez agresora z widocznymi skutkami pobicia, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po incydencie, opinie wychowawcy i pedagoga, - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy.</p> <p>2. Agresja słowna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i eliminowanie tego zjawiska. • Należy powiadomić wychowawcę klasy lub pedagoga/psychologa. Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno. • Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia. • O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia. • Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi. • Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.
<p>Obowiązki pracowników szkoły</p>	<p>Należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • brać udział w szkoleniach z zakresu stosowania procedury. • znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury. • zapoznawać uczniów z postępowaniem na wypadek uruchomienia procedury. • stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

II. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA KRADZIEŻY LUB WYMUSZENIA PIENIĘDZY LUB PRZEDMIOTÓW WARTOŚCIOWYCH

<p>Cel</p>	<p>Celem procedury jest określenie sposobu postępowania na wypadek stwierdzenia w szkole przypadku kradzieży lub wymuszenia pieniędzy bądź przedmiotów wartościowych, dokonanego przez ucznia.</p>
<p>Osoby odpowiedzialne i zarządzanie</p>	<p>Dyrektor, wicedyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny.</p> <p>W przypadku ich nieobecności - osoba upoważniona przez dyrektora.</p>
<p>Sposób postępowania</p>	<p>Kradzież lub wymuszenie przedmiotu znacznej wartości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie.

	<ul style="list-style-type: none"> • Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły . • Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub pracownika pedagogicznego szkoły. • Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmioty pochodzące z kradzieży lub wymuszenia i przekazać je Policji. • Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzące podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia). Może to zrobić tylko Policja. • We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia. • Pedagog szkolny lub wychowawca winien wezwać rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców. • Na wniosek rodzica poszkodowanego ucznia szkoła powiadamia Policję.
Obowiązki pracowników szkoły	<p>Należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • brać udział w szkoleniach z zakresu stosowania procedury. • znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury. • zapoznawać uczniów z postępowaniem na wypadek uruchomienia procedury. • stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

III. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYPADKU UCZNIĄ W SZKOLE

Cel	Zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu w wypadku w szkole uczniowi należyłą opiekę i niezbędną pomoc.
Osoby odpowiedzialne i zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności - osoba upoważniona przez nich.
Sposób postępowania	<p>Wypadek ucznia jest to nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).</p> <p>1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika</p>

szkoły.

Jej nieudzielenie, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną.

W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora/wicedyrektora szkoły o sytuacji.

2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia

O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, inspektora BHP, organ prowadzący szkołę oraz radę rodziców.

O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia rodziców / opiekunów prawnych ucznia o wypadku. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń - np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, powiadamiający o zdarzeniu ustala z nim: potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub potrzebę wcześniejszego przyjazdu rodzica i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w dzienniku zajęć.

W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu ucznia w szpitalu, należy zapewnić uczniowi opiekę w drodze do szpitala.

Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nie naruszone. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.

Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.

Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy kierownik wycieczki i odpowiada za nie. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy opiekun grupy zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.

3. Zespół powypadkowy

Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi z zasady pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy. Jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor/wicedyrektor szkoły. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców.

Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za BHP w szkole, a jeżeli

nie ma go w składzie zespołu - przewodniczącego zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.

4. Postępowanie powypadkowe

Zespół powypadkowy:

- przeprowadza postępowanie powypadkowe,
- sporządza dokumentację powypadkową,
- rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy i pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół przesłuchania,
- rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły przesłuchania; jeżeli świadkami są uczniowie - przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia - świadka i jego rodziców,
- sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku,
- uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek,
- uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku,
- sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku - protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły.

Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu.

Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie).

Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się: poszkodowanego pełnoletniego i rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego. Jeżeli poszkodowany pełnoletni zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia, z materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się jego rodziców (opiekunów). Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami postępowania powypadkowego.

5. Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego

W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu na piśmie. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania

	wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.
	<p>6. Dokumentacja</p> <p>Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje Radę Pedagogiczną o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.</p>

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK ZNALEZIENIA W SZKOLE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Cel	Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w szkole/placówce w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprowadzaniem niebezpiecznych środków odurzających oraz odurzeniem alkoholem, narkotykami lub "dopalaczami".
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor, wicedyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny. W przypadku ich nieobecności - osoba upoważniona przez dyrektora.
Podstawy uruchomienia procedury	Wystąpienie zagrożenia: (1) rozpowszechnianiem środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu, (2) zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub spożycia alkoholu.
Sposób postępowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy: <ul style="list-style-type: none"> • zachować szczególne środki ostrożności, • zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem, • powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję, • ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy, • przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji, • opracować i prowadzić projekt edukacyjny dot. w/w problematyki. 2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy: <ul style="list-style-type: none"> • odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie, • powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego,

	<ul style="list-style-type: none"> • powiadomić dyrektora\wicedyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję, • zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji, • zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni, • powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia, • przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. • podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne lub wychowawcze. <p>3. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powiadomić wychowawcę klasy ucznia, • odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie, • powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego, • przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego, • powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji, • powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki, • w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia ucznia wezwać karetkę pogotowia. • w dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi, • należy przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji. <p>4. W przypadku podejrzenia rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami/ dopalaczami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy i pedagogowi szkolnemu, • poinformować pielęgniarkę, jeśli jest w szkole, • w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie i przekazać go pod opiekę pielęgniarki lub innego pracownika pedagogicznego, • poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji, • wezwać karetkę pogotowia ratunkowego, • wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, • przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, • zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji, • opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze. <p>5. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję, • powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania, • szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia.
<p>Obowiązki pracowników szkoły</p>	<p>Należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznać się ze działaniami profilaktycznymi, • zapoznać się z symptomami wskazującymi na odurzenie narkotykiem, • zapoznać się z symptomami nadużycia alkoholu,

	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzić zajęcia z zakresu zagrożenia zdrowia środkami niebezpiecznymi, • prowadzić zajęcia z zakresu stosowania obowiązującego w szkole Prawa, • realizować projekty edukacyjne z uczniami o współczesnych zagrożeniach, • prowadzić szkolenia dla rodziców o zagrożeniach zdrowia dzieci, • prowadzić obserwację uczniów w kontekście ich zdrowia i bezpieczeństwa, • zapoznawać się na bieżąco z przepisami obowiązującego Prawa w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa uczniów.
--	--

V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PEDOFILII W SZKOLE

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego wynikającego z możliwości pojawienia się osób, które psychicznie i fizycznie będą molestowały dzieci i nakłaniały do czynności seksualnych.
Osoby odpowiedzialne i zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności - osoba przez nich upoważniona.
Sposób postępowania	Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska: <ul style="list-style-type: none"> • w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego, • w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji, • w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawy molestowania, • wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia), • dyrektor lub wyznaczony pracownik szkoły winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, • wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia, • dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem.
Podstawy	Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;

prawne uruchomienia procedury	
--	--

**VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW ROZPOWSZECHNIANIA
PORNOGRAFII W SZKOLE PRZEZ UCZNIĄ**

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.
Osoby odpowiedzialne i zarządzanie	Dyrektor, wicedyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny.
Sposób postępowania	<ul style="list-style-type: none"> • W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie lub innym medium, na terenie szkoły należy bezzwłocznie powiadomić wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego oraz ewentualnie administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu. • W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, wskazane jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia. • Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań. • Wychowawca lub pedagog szkolny winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne • Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

VII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PROSTYTUCJI W SZKOLE LUB WŚRÓD UCZNIÓW

<p align="center">Cel</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów.</p>
<p align="center">Osoby odpowiedzialne i zarządzanie</p>	<p>Dyrektor, wicedyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny. W przypadku ich nieobecności - osoba upoważniona przez dyrektora.</p>
<p align="center">Sposób postępowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora/wicedyrektora szkoły. • W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. • Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym. • Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły lub nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich). • W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
<p align="center">Podstawy prawne uruchomienia procedury</p>	<p>Kodeks Karny: art. 18 § 3, art. 203, art. 204.</p>

**VIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW NIEPOKOJĄCYCH
ZACHOWAŃ SEKSUALNYCH UCZNIÓW W SZKOLE**

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym.
Osoby odpowiedzialne i zarządzanie	Dyrektor, wicedyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny. W przypadku ich nieobecności - osoba upoważniona przez dyrektora.
Sposób postępowania	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą. • W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach. • Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim. • W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole lub gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję - Wydział ds. Nieletnich. • Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.

IX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIA CZYNU KARALNEGO

<p>Cel</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa w szkole na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi - sprawcy czynu karalnego.</p>
<p>Osoby odpowiedzialne i zarządzanie</p>	<p>Dyrektor, wicedyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny.</p> <p>W przypadku ich nieobecności - osoba upoważniona przez dyrektora.</p>
<p>Podstawy uruchomienia działań</p>	<p>Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • art. 50a - posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym, • art. 51 - zakłócenie spokoju lub porządku publicznego, • art. 69 - umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków, • art. 74 - niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych, • art. 76 - rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny, • art. 85 - samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków, • art. 87 - prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu, • art. 119 - kradzież lub przywłaszczenie, • art. 122 - paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży, • art. 124 - niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy, • art. 133 - spekulacja biletami, tzw. konik, • art. 143 - utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.
<p>Sposób działania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora/wicedyrektora szkoły. • W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę. • Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym przypadku. • Dyrektor szkoły powiadamia Policję i w miarę swoich możliwości zabezpiecza ewentualne dowody lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je Policji.

X. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK UCZNIĄ BĘDĄCEGO OFIARĄ CZYNU KARALNEGO

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego ucznia oraz udzielenie pomocy uczniowi - ofierze czynu karalnego.
Osoby odpowiedzialne i zarządzanie	Dyrektor, wicedyrektor szkoły, pedagog, psycholog szkolny. W przypadku ich nieobecności - osoba upoważniona przez dyrektora.
Podstawy uruchomienia działań	Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.
Sposób działania	<ul style="list-style-type: none">• Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora/wicedyrektora szkoły.• Wychowawca, pedagog, lub psycholog szkolny zobowiązani są do niezwłocznego powiadomienia rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego.• Następnie dyrektor szkoły lub osoba upoważniona winien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.• W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.

I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA TERRORYSTY DO SZKOŁY

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

- **Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się)** - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.
- **Wycisz i uspokój uczniów** - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
- **Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy** - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
- **Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony** - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
- **Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji** - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
- **Zasłoń okno, zgaś światło** - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego.
- **Nie przemieszczaj się** - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników.
- **Stań poniżej linii okien, zejź z światła drzwi** - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
- **Zejź z linii strzału, połoź się na podłodze** - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz.
- **Jeżeli padną strzały, nie krzycz** - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
- **Nie otwieraj nikomu drzwi** - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
- **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia** - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem

jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia.

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

- **Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika** - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
- **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon** - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
- **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia** - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
- **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego** - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
- **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika** - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji.
- **Nie zwracaj na siebie uwagi** - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.
- **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny** - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
- **Nie oszukuj terrorysty** - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.
- **Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu** - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców.
- **Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami** - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty.
- **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów** - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.
- **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty** - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów** – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
- **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi** - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
- **Położ się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy** - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.

- **Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom** - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
- **Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
- **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami** - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową.
- **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy** - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
- **Bądź przygotowany na traktowanie siebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona** - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtapiać w tłum i uciec z miejsca ataku
- **Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku** - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
- **Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru** - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

II. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODŁOŻENIA ŁADUNKU WYBUCHOWEGO

Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich” czy „obcych”, inaczej niż w przypadku porwania lub użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielanie wielkiej liczby produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. **Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów** - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji dla identyfikacji sprawcy alarmu.
2. **Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** - w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji.
3. **Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły.

4. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
5. **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
6. **Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia** - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.
7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły.
9. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawną odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

Przez podejrzany pakunek rozumiemy przesyłkę, która może zawierać ładunek wybuchowy.

III. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODŁOŻENIA PODEJRZANEGO PAKUNKU

Podejrzany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją.

W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

1. **Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku** - należy założyć, że podejrzany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. **Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku** - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania.
3. **Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)** - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji.
4. **Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły.
5. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.

6. **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły.
9. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawną odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK SKAŻENIA CHEMICZNEGO LUB BIOLOGICZNEGO SZKOŁY

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, bruceloza etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

SYTUACJA, GDY NASTĄPIŁO SKAŻENIE SZKOŁY (SZKOŁA OTRZYMUJE INFORMACJĘ O MOŻLIWYM SKAŻENIU SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ - NP. TELEFON O ZAMIARZE ATAKU).

Należy wówczas:

1. **zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru;**
2. **natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby** - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku,
3. **w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;**
4. **w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki** - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;

5. **przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń** częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;
6. **powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;**
7. **do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych;**
8. **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

**SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ,
A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE NATYCHMIAST LUB SZYBKO PO JEGO
POJAWIENIU SIĘ.**

Należy wówczas:

1. **nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;**
2. **aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem;**
3. **pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;**
4. **opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;**
5. **powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;**
6. **zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń;**
7. **natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu**

informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia;

8. **jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka;**
9. **po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń;**
10. **w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;**
11. **sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji;**
12. **w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;**
13. **przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;**
14. **powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;**
15. **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE PÓŹNO, NP. GDY POJAWIŁY SIĘ OBJAWY REAKCJI NA SUBSTANCJĘ LUB/I OGNISKA ZACHOROWAŃ:

Należy wtedy:

1. **nie dotykać i nie wachać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;**
2. **powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;**

3. przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się;
4. pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
5. opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzaną substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
6. ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły;
7. natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia;
8. w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny;
9. oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

I. CYBERPRZEMOC - PROCEDURA REAGOWANIA

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury	Dyrektor, wicedyrektor, pedagog, psycholog. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez dyrektora szkoły
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny, Statut Szkoły
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS18.
Telefony alarmowe krajowe i lokalne	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100, dyzurnet@dyzurnet.pl
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcia zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (np. rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). <ul style="list-style-type: none"> • W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc. • Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy). • Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując

	<p>działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktymizacji czy wzbudzić podejrzenia sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo).
Opis okoliczności, analiza zabezpieczenia dowodów	<ul style="list-style-type: none"> • Należy zabezpieczyć, w miarę możliwości, wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.). • W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.
Identyfikacja sprawcy (-ów)	<ul style="list-style-type: none"> • Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe należy skontaktować się z Policją. • Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK)
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny lub psycholog przeprowadza z nim rozmowę mającą na celu: <ul style="list-style-type: none"> ✓ ustalenie okoliczności zdarzenia, ✓ zobowiązanie sprawcy do zaprzestania swoich działań, ✓ usunięcia z sieci szkodliwych materiałów, ✓ ustalenie sposobów zadośćuczynienia ofiarom cyberprzemocy, • Pedagog lub wychowawca informuje rodziców sprawcy, przeprowadza z nimi rozmowę. • Jeżeli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich osobno. • Wobec sprawcy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły, podejmując decyzje o rodzaju kary należy wziąć pod uwagę: <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozmiar i rangę szkody, ✓ czas trwania prześladowania, ✓ świadomość popełnionego czynu, ✓ motywacje sprawcy, ✓ rodzaj rozpowszechnianego materiału.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagog, wychowawca informuje ucznia o krokach, jakie podejmuje szkoła i sposobach, w jaki postara się zapewnić mu

	<p>bezpieczeństwo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pedagog, wychowawca informuje rodziców ofiary cyberprzemocy o zaistniałym zdarzeniu, podjętych przez szkołę działaniach, w miarę potrzeb otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów szkolnych. • Pedagog, wychowawca informuje rodziców o możliwości powiadomienia o zaistniałym zdarzeniu Policji. • Uczeń-ofiara przemocy otrzymuje pomoc, wsparcie psychologiczne, poradę jak ma się zachować , aby nie doprowadzić do eskalacji prześladowań. • Wychowawca, nauczyciel informatyki udziela pomocy w zabezpieczeniu dowodów, jeśli istnieje taka potrzeba. • Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia, sprawdzają czy nie są wobec niego.
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • otoczenie opieka psychologiczno-pedagogiczną uczniów-świadków uczestniczących w ustalaniu przebiegu zdarzenia, • osoba, której świadek zaufał informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, aby swoim działaniem nie naraził go na odwet sprawcy, • niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, jako metody wyjaśniania sprawy.
<p>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego - procedura powinna umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły. • Szkoła powiadamia odpowiednie służby gdy wykorzysta wszystkie dostępne środki a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów. • Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy, nie stawiają się w szkole a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny. • W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor szkoły zgłasza te fakty na policję i do sadu rodzinnego.

**II. NARUSZENIA PRYMATNOŚCI DOTYCZĄCE NIEODPOWIEDNIEGO LUB NIEZGODNEGO
Z PRAWEM WYKORZYSTANIA DANYCH OSOBOWYCH LUB WIZERUNKU DZIECKA
I PRACOWNIKA SZKOŁY – PROCEDURA REAGOWANIA**

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury	Dyrektor, wicedyrektor, pedagog, psycholog, wychowawcy klas lub inna osoba upoważniona przez dyrektora szkoły.
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny (art.190a par.2)
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka, pracownika szkoły. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejście profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź montowanych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych. Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcia zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	<ul style="list-style-type: none"> • Gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem, wicedyrektorem szkoły lub wychowawcą. • W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego).
Opis okoliczności, analiza zabezpieczenia dowodów	<p>W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności.</p> <p>Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona). Szczególnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów <i>online</i> lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem</p>

	lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia.
Identyfikacja sprawcy (-ów)	<p>W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja.</p> <p>W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo - edukacyjnych uzgodnionych rodzicami.</p>
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami - podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone osobie poszkodowanej. • Dyrektor szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	<ul style="list-style-type: none"> • Ofiary incydentów należy otoczyć - w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – opieką pedagogiczno-psychologiczną. • Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
Aktywności wobec świadków	<ul style="list-style-type: none"> • Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, wychowawca, pedagog, psycholog podejmuje wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia - koleżanki lub kolegi oraz ryzyko odpowiedzialności karnej.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	<ul style="list-style-type: none"> • Gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice dzieci winni o nim powiadomić Policję.
Współpraca ze służbami placówkami specjalistycznymi	<ul style="list-style-type: none"> • W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

W sytuacjach kryzysowych, nieprzewidzianych powyżej Dyrektor szkoły w porozumieniu ze specjalistami szkoły ustala zakres działań.

Wyżej wymienione procedury stworzono w oparciu o zalecenia Ministerstwa Edukacji Narodowej zawarte na stronie <https://bezpiecznaszkola.men.gov.pl/tematy/dbamy-o-bepieczestwo/materialy-1/> z 2017 roku

-- Elżbieta Piszcz --

-- Dyrektor Zespołu Szkół nr 2 w Markach --